

Lærervejledning

DEN KORTE FILM

– et samarbejdsprojekt mellem Det Danske Filminstitut og Gyldendal af Henrik Poulsen

- 02 Film i undervisningen
- 03 Bogens formål
- 03 Metoden
- 03 Bogens opbygning
- 03 Forslag til tilrettelæggelse
- 04 Valg af film
- 05 Henvisninger
- 06 Fakta om bog og film

Film i undervisningen

Film i undervisningen behøver næppe nogen begrundelse. De nye generationer af børn og unge har et omfattende og komplekst medieforbrug, der fortrinsvis finder sted i fritiden. Skolen skal inddrage dette forbrug i undervisningen, men den skal også udfordre det.

De 20 korte film, som præsenteres i bogen, er konkrete bud på, hvordan det kan gøres. Det drejer sig om film, som eleverne næppe har stiftet bekendtskab med før, men som alligevel rummer muligheder for identifikation og fascination, og som rummer kunstnerisk kvalitet. Der er tale om film, der overlever tidsånden.

Ved at arbejde med filmene på deres egne betingelser skærpes elevernes sans for den gode film, og deres æstetiske kompetence øges. Filmene har kunstnerisk værdi med et personligt og originalt udtryk; de er selvstændige værker, der knytter sig til en kunstnerisk tradition. Det er en af bogens væsentligste hensigter at etablere disse værdier og denne sammenhæng for eleverne.

Samtidig udfordrer filmene også elevernes forståelse af den verden, der omgiver dem. De møder ikke kun genkendelse, men også indsigt og erkendelse. Filmene stiller en række etiske udfordringer, der er med til at styrke deres personlige kompetencer. I alle filmene er der nogen, der har noget på spil.

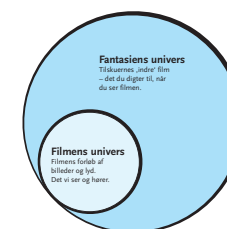
Brumel, Den Andalusiske hund, 1928

OJENÅBNERE

Betegnelsen 'korte film' dækker i denne bog film, der har det til fælles, at de varer under 60 minutter. Det gør dem ikke til noget særligt i sig selv. Det særlige ligger i, at når noget skal fortælles kort, så må instruktøren ofte finde en anden måde at fortælle på end dem, vi kender fra de lange spillefilm og dokumentarfilm. De korte film er derfor ofte opfindsomme og overraskende, og de udfordrer vores filmvaner.

De korte film tilhører ikke en bestemt filmgenre. Der findes korte dokumentarfilm, korte fiktionfilm og korte 'situationsfilm' og

'tænkefilm', men for dem alle gælder det, at de koncentrerer deres indhold – det de vil fortælle – i et kort forløb. Cernen så kort som muligt. Det kan ske på forskellig måde. De kan forenkles eller omskrive handlingen eller fokusere på nogle få detaljer, så selv det mest komplicerede stof fremstilles kort og virkningsfuldt. Forudsætningen er imidlertid, at filmen fanger sin tilskuer. At netop du bliver fanget. At du finder et ståsted i filmens univers, hvorfra du kan folde hele det større univers ud, som filmens billeder og lyd kun i glimt viser. Det kan illustreres sådan:

Figur 1
Forholdet mellem den verden, filmen vises, og det univers, som vores fantasi skaber, når vi ser filmen.

Filmens univers består af billeder og lyd. Fantasiens univers er det, du digter til, når filmen kun antyder, hvad der sker, og fordi du er vant til at se film – og fordi du sikkert har en livlig fantasi. Den gode film skal nemlig ikke fortælle det hele, men faktisk mindst muligt og antyde resten. Den skal sætte dig på arbejde. Man kan opstille den formel, at jo mere den overdrager til din fantasi – jo større den store cirkel er i forhold til den lille – jo mere opfindsom og fængslende er filmen.

Stof og fortælling på spidsen

Den korte film sætter sit emne og sin historie på spidsen. Der er ingen dikkedarer, tomgang eller overflødige scener. Det er der ikke tid til. Det svarer til frystørret kaffe. Instant kaffe rummer koncentratet af kaffe.

Når du hælder kogende vand over, frigiver du duften, smagen og farven. Når du ser en kort film, åbner de få, men nøje udvalgte, scener for en større verden. Du er det kogende vand.

Den korte film har ikke spillefilms dybe (i psyken) og brede (forhistorie) personfremstillinger, og den har ikke dokumentarfilmens overordnede forklaringer og udlægninger. Den er derimod ofte personlig, original, overraskende, morsom, eksperimenterende og koncentreret om at skildre en verden, opdigtet eller virkelig, der består af ting og genstande, mennesker og bristefærdige situationer.

Lad os se på nogle eksempler.

Bogens formål

Målet er, at eleverne får en faglig indsigt i den korte films univers, og at de bliver i stand til at benytte denne indsigt til at øge filmoplevelsen, skærpe filmanalysen samt at opnå færdigheder i selv at arbejde kreativt med filmmediet. Bogen skal medvirke til at skærpe elevernes æstetiske sans, udfordre deres menneske- og livssyn og inspirere dem til skabende virksomhed.

Metoden

Det sker imidlertid ikke ved, at der lægges element på element i elevernes forståelse. Bogen arbejder i helheder. Den er bygget op, så der tages hensyn til deres forforståelse. De kan godt se film med udbytte og danne helhed af deres oplevelse i forvejen. Det er derfor muligt allerede i starten af forløbet at tale kvalificeret om film uden at kende de filmiske virkemidler til bunds. De præsenteres på et tidspunkt, hvor eleverne har arbejdet med mere generelle emner. Det betyder også, at det ikke er nødvendigt at gennemgå hele bogen for at få et fagligt udbytte.

Bogens opbygning

Øjenåbnere. Tre forskellige korte film præsenteres, og eleverne opfordres til at arbejde med dem i deres helheder. Hensigten er at give alle eleverne rum til at tale om film.
Generer og eksperimenter. Det er karakteristisk, at den korte film eksperimenterer med de traditionelle generer. Gennem eksempler anses eleverne til at reflektere over forhold

det mellem film og virkelighed og fortælling.
Filmanalyse – filmens struktur. En film er en konstruktion af en verden og et udsagn om en verden. Eleverne præsenteres for centrale analyseredskaber til at forstå dette.
Filmværkstedet. Et kort kapitel der bl.a. giver anvisninger på, hvordan eleverne selv kan lave korte film.

Forslag til tilrettelæggelse

Et tilbagevendende spørgsmål er, hvordan man skal arbejde med det flygtige medie i undervisningen. Forberedelsen – at gennemse filmene – vil nødvendigvis ske i timerne med mindre en elev låner båndet med hjem for at forberede en selvstændig fremlæggelse sammen med et par kammerater.

Jeg vil råde til først at gennemse filmen uden afbrydelse. Selv den længste film på båndet kan ses inden for en enkel undervisningstime. Det sikrer en autentisk oplevelse, som også respekterer værket og dets skabere.

Arbejdsspørgsmål til filmen kan sagtens uddeles inden første gennemsyn, da de kan hjælpe eleverne til at fokusere på det centrale. Vær opmærksom på, at den samme film gennemgås flere steder i bogen. Det vil derfor være en fordel, at både elever og lærer har et overblik over de afsnit, hvor den enkelte film omtales.

Spørgsmålene er forholdsvis brede. Hvorvidt de løses i grupper, parvis eller enkeltvis

Hvor ligger Painful City? – *kondinørd møder læsenørd*
Lasse Spang Olsen, 1993, 6 minutter

afhænger dels af spørgsmålenes karakter og dels af de pædagogiske hensyn, som den enkelte lærer ønsker at tage.

Valg af film

Bogen benytter danske eksempler med en enkelt undtagelse.

Filmeksemplerne er mine valg. De er både, fagligt, pædagogisk og personligt begrundet. Over for unge i 14-16 års alderen er det ikke noget problem at præsentere film, der foregår i en voksenverden. Det er vanskeligere at motivere, at de også skal arbejde med

film, hvor der optræder børn, som tilfældet er med filmene *Et øjeblik* og *Bror, min bror*. Grunden til, at de er med i bogen og på båndet, er selvfølgelig filmenes kvalitet. Bogens fokus er de korte film, når de er bedst.

I et fortsat arbejde med den korte film kan der inddrages andre film fra Det Danske Filminstituts righoldige samling af både danske og udenlandske film. Bestil instituttets skolekatalog, hvis ikke skolen allerede har det.

Bånd 1

Kuppet

Danmark, 2000, 7 min. Tilladt for alle
Instruktør: Frederik Meldal Nørgaard, Dennis Petersen
Producent: Apollo Film, Meldal Productions
Medvirkende: Anders Brink Madsen, Henrik Vestergaard Nielsen, Steen Bondrup, Frederik Meldal, Kristian From

Et øjeblik

Danmark, 1999, 5 min. Tilladt for alle
Instruktør: Klaus Kjeldsen
Producent: Cosmo Film A/S i koproduktion med Det Danske Filminstitut med støtte fra Undervisningsministeriet

Life is a Bitch

Danmark, 1993, 7 min. Tilladt for børn over 11 år
Instruktør: Jørn Faurschou
Producent: Kaj Mogens A/S med støtte fra Odense Kommune, Statens Filmcentral
Medvirkende: Charlotte Sieling, Niels Anders Thorn, Jesper Christensen

Før gæsterne kommer

Danmark, 1986, 20 min. Tilladt for alle
Instruktør: Jon Bang Carlsen
Producent: Bellevue Studio i samarbejde med Jon Bang Carlsen
Medvirkende: Mrs. Beck and Miss Christensen

Nye scener fra Amerika

Danmark, 2002, 35 min. Tilladt for alle
Instruktør: Jørgen Leth
Producent: Sunset Productions Inc., Bech Film ApS i koproduktion med Migma Film AB, DR TV, Sveriges Television, YLE/FST, Angel Films med støtte fra Det Danske Filminstitut, Svenska Filminstitutet
Medvirkende: Mark Kurlansky, Patrick Slavin, Albert Maysles, Roy Haynes, John Cale, Robert Frank, John Ashbery og Dennis Hopper

Julies balkon

Danmark, 1993, 5 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Annette K. Olesen
Producent: Jens Ravn Film & Media ApS for Statens Filmcentral, Det Danske Filminstitut

100 meter fri

Danmark, 1993, 3 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Annette Riisager
Producent: Danske Filminstitut
Medvirkende: Camilla Bøgelund, Heidi Jensen, Tanja Jensen, Inge Gøtz, Rikke D. Petersen

Anne Franks rejse

Danmark, 2001, 31 min. Tilladt for alle
Instruktør: Ib Makwarth
Producent: Telefilm

Eksamen

Danmark, 1993, 7 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Eddie Thomas Petersen
Producent: Danske Filminstitut
Medvirkende: Tomas Villum Jensen, Finn Mittet m.fl.

Hvor ligger Painful City?

Danmark, 1993, 6 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Lasse Spang Olsen
Producent: Jens Ravn Film & Media ApS for Det Danske Filminstitut
Medvirkende: Lasse Spang Olsen, Martin Spang Olsen

Tvangsritualer

Danmark, 1993, 7 min. Tilladt for alle
Instruktør: Søren Fauli
Producent: Film & Lyd Produktion ApS for Statens Filmcentral

Et år med Henry

Danmark, 1968, 12 min. Tilladt for alle
Instruktør: Jens Jørgen Thorsen
Producent: Jørgen Roos Film for Kortfilmrådet

Reflexion 2001

Sverige, 2002, 7 min. Tilladt for børn over 11 år
Instruktør: Jan Troell
Producent: Athenafilm

Barbut

Danmark, 1994, 6 min. Tilladt for alle
Instruktør: Ole Askman
Producent: Ophelia Film & Video for Statens Filmcentral
Medvirkende: Harry Hviid Jensen, „Barbutten” - Knud Børge Jensen „Spræng Schmidt”

Bånd 2

Fridas første gang

Danmark, 1996, 36 min. Tilladt for alle
Instruktør: Charlotte Sachs Bostrup
Producent: Henrik Danstrup, Feltwave for Dansk Novellefilm
Medvirkende: Mira Wanting, Louise Iversen, Claus Gerving, Henrik Sloth, Pauli Ryberg Rasmussen m.fl.

Ernst og Lyset

Danmark, 1996, 11 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Anders Thomas Jensen, Tomas Villum Jensen
Producent: M & M Productions A/S
Medvirkende: Jens Jørn Spottag, Søren Østergaard

Pigen med de grønne øjne

Danmark, 1995, 53 min. Tilladt for alle
Instruktør: Helge Sten-Knudsen
Producent: Metronome Productions A/S for Dansk Novellefilm
Medvirkende: Ole Lemmeke, Jonas Lind, Mille Lehfeldt, Wencke Barfoed, Ilse Rande, Søren Spanning, Helene Ege-lund, Sten Stig Lommer, Michelle Bjørn-Andersen og Steen Springborg

Antenneforeningen

Danmark, 1999, 53 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Søren Fauli
Producent: Dansk Novellefilm
Medvirkende: Søren Fauli, Trine Michelsen, Gerda Gilboe, Birthe Neumann, Kjeld Nørgaard m.fl.

Habibt min elskede

Danmark, 2002, 30 min. Tilladt for alle, men frarådes børn under 7 år
Instruktør: Pernille Fischer Christensen
Producent: Nimbus Film Productions ApS med støtte fra Novellefilm
Medvirkende: Nadja Hawwa Vissing, Ahmed H. Tamsamani, Kristian Ibler, Ansar Yawar m.fl.

Bror, min bror

Danmark, 1998, 19 min. Tilladt for alle
Instruktør: Henrik Ruben Genz
Producent: Nimbus Film Productions ApS for Dansk Novellefilm
Medvirkende: Aksel Nok Leth, Maurice Blinkenberg, Tess Thorsen

Henvisninger

www.dfi.dk – hjemmeside for Det Danske Filminstitut med mange nyttige oplysninger om filmene og forslag til undervisningsforløb.

www.dr.dk/undervisning – sektionsside under DR, hvor en lang række meget korte film – minutfilm – der har været vist i DR præsenteres.

www.ekko.dk – hjemmeside for det film- og medie-pædagogiske tidsskrift Ekko, der udgives af Det Danske Filminstitut.

Fakta om bog og filmpakke

GYLDENDAL

DEN KORTE FILM

ISBN 87-02-02250-8

64 sider, kr. 99,00 ekskl. moms

Bestil bogen på:

www.gyldendal.dk/uddannelse

DET DANSKE FILMINSTITUT

FILMPAKKE FRA DET DANSKE FILMINSTITUT

20 danske korte film, i alt 370 min., kr.

400,00 inkl. moms

Læs mere om filmene på:

www.undervisning.dfi.dk

og køb dem i DBC mediers netbutik:

www.dbc.dk